

Doplňující informace pro pedagogy a vodičky ve výstavě

Nablýskaná krása (17. 6. – 25. 9. 2011)

1) Kuchyně

Představujeme si kuchyni z prostředí kladenského domu. Žije zde rodina dělníka (muž je zaměstnán jako horník nebo hutník, žena je domácí dělnice, 2 děti). Píše se rok 1949. Takováto, tzv. reformní kuchyně je běžná. Vyskytovala se v různých barevných provedeních. Obsahuje:

- kredenc, části:
  - o vysoká skříň – na nádobí, na kuchyňské prádlo
  - o vyklápecí skříňka – na kořenky, jídlo „po ruce“
  - o šuplíky
  - o skleněná vitrína – na skleněné a porcelánové nádobí, fotografie
  - o zaoblený roh – náznak designu
- mycí stůl
  - o skříňka, dřez a pracovní stůl v jednom
  - o voda se načerpala ze studny / natočila z vodovodu, ohřála se na kamnech; škopky se dají vyjmout
  - o **Dokážete pojmenovat předměty na stole?** (odpověď viz níže – a)
- stolový sporák
  - o skládá se z trouby, šuplíků na topivo, tálu a ohniště
  - o na tálu se připravuje melta, v rohu stojí jako obvykle hrnec s vodou, aby byla horká voda vždycky na dosah
  - o **Co u tohoto sporáku chybí?** (odpověď viz b)
- snídaně
  - o chleba se sádlem (na stole sádlák), hodiny ukazují 5:30
- **V kuchyni by ještě mohl být (škrtněte nehodící se):** (odpověď viz c)

otoman   lavice (botník)   uhlák   lednice   radio

- jídelní příbory – stříbrné jen v lepších domácnostech
- sváteční zástěry
- čepečky a čelenky – (ačkoliv vypadají jako zástěrky)
- výzdoba kuchyní – **Která utěrka se vám líbí nejvíc? Proč?**
- vývoj kuchyní a inzeráty – na panelech

2) Stolování

Svátečně prostřený stůl pro 4 osoby.

- jídelní sada o více než 40 kusech
  - patřila bohaté rodině (statkáři, průmyslníci apod.) v polovině 19. století
  - Poznáte účel všech kusů nádobí?:
  - na stole:
    - o hluboký, mělký, desertní talíř, polévková mísa
    - o slánka
    - o číše na vodu, sklenka na přípitek
    - o příbor, desertní příbor
  - na servírovacím stolku (zdola):
    - o servírovací talíře
    - o kávový servis: konvice, mlékovka, cukřenka, šálky, podšálky
    - o servírovací talíře oválné, mísy, omáčník, hořčičník
  - **Žena, již servis patřil, se za svobodna mohla jmenovat:** (odpověď viz d)
- Anežka Handlová   Marie Slavínová   Terezie Dubská**

Dále jsou vystaveny:

- čajové / kávové servisy z Vídně, Čech
- kávové sety z Německa
- mlýnky na kávu a pražička žita (levnější náhrada za kávu)
- běžnější jídelní servisy
- kameninový servis podobný známému modrému porcelánu z Delft

---

Odpovědi:

ad a) kuchyňská váha, bandaska na mléko, plechový hrnek, forma na bábovku, mísa, mlýnek na mák

ad b) komín

ad c) Otoman - kanape se obvykle v kuchyni nacházelo, viz obrázek na panelu.

Menší lavice s úložným prostorem (botník) byla dokonce součástí sady tohoto nábytku, jen se nedochovala.

Pokud se topilo ve sporáku uhlím, pak byl součástí kuchyně uhlák.

Lednice v té době nebyla ještě v průměrné domácnosti běžná, stačila chladná místa.

Rádio se rozšířilo mnohem dříve.

ad d) Skutečné jméno neznáme, ale dle iniciálů by to mohla být Marie Slavínová.